

FRANCJA W ROKU 2024 PRZEZ PRYZMAT
SŁÓW - ANALIZA LEKSYKALNA NA
PODSTAWIE WYBRANYCH FRAGMENTÓW
Z DZIENNIKA "LE FIGARO".

Agnieszka Dryjańska
Instytut Romanistyki
Uniwersytet Warszawski

(KULTUROWE) SŁOWA KLUCZOWE

Definicja

- Keywords are “significant, binding words in certain activities and their interpretation; they are significant, indicative words in certain forms of thought” (Williams, 1976: 13 za Akizhanova et al., 2018).
  - „ Williams zwrócił uwagę na takie słowa jak społeczeństwo, przemysł, demokracja, klasa, sztuka i kultura, które odzwierciedlają zmiany zachodzące w życiu i społeczeństwie”. (Williams, 1976 za Akizhanova et al., 2018)
  - "Key words" are words which are **particularly important and revealing in a given culture** [...] that offer invaluable insight into this culture” (Wierzbicka, 1997; Lim *et al.* 2024).
  - There is **no finite set of such words** in a language,
  - there is **no "objective discovery procedure** for identifying them,, (Wierzbicka, 1997).
  - “Culturally laden words around which whole **discourses are organised**”(Levisen & Waters, 2017:3 za Akizhanova et al., 2018).
- „ Kulturowe słowa kluczowe o określonych konotacjach ujawniają przekonania lub wartości danej kultury (Rocci & Monteiro, 2009 za Akizhanova et al., 2018).

CEL ANALIZY SŁÓW KLUCZOWYCH

- „Linguistic units that serve as a **key to understanding the culture** of its language speakers.” => „this information can be very critical and relevant in **intercultural communication.**” (Akizhanova et al., 2018).
- Cross-linguistic awareness studies have shown that **native speakers, language learners, [...]** have measurably different understandings of cultural keywords, highlighting the complexity of translating and **teaching these terms** (Cortazzi, Shen, 2001).

FREKWENCJA JAKO JEDNO Z KRYTERIÓW DO IDENTYFIKACJI SŁÓW KLUCZOWYCH

- „Frequency is not everything, but it is important and revealing” (Wierzbicka, 1997).
- „Wydaje się logiczne, że **najczęstsze** leksemy określają **najbardziej znaczące** rzeczywistości.” (Koselak, 2003).
- „A keyword should be a **common word** rather than a marginal word and should be **frequently** used in a particular semantic domain” (Lim et al. 2024).
- **Wysoka frekwencja** jest jednym z deskryptorów analizowanych chińskich słów kluczowych (Cortazzi, Shen, 2001).

Częstotliwość w korpusie jedno z kryteriów stosowane przez Wierzbicką (1997).

Dwa korpusy (Kučera i Francis, 1967, Carroll, 1971), słownik frekwencyjny (Zasorina, 1977).

Słowa pejoratywne

fool, stupid, idiot <40

дурак(122), глупый (99)

Sądy ekstremalne

terribly, awfully, horribly < 20

ужасно (70), страшно (159)

KEYNESS

- “Word that occurs with **unusual** frequency in a given text or collection of texts when this is compared with a reference corpus of some kind. Crucially, this means that a keyword can be **unusually frequent or infrequent**. Keyness is thus defined in terms of **statistical ‘unusuality’**” (Bednarek, 2007: 4 za Akizhanova et al., 2018)
- WordSmith „identifies key words on a mechanical basis by comparing patterns of frequency.”
- The "key words" are calculated by comparing the frequency of each word in the word-list of the text with the frequency of the same word in the reference word-list.
- (All words from a stop list are not considered).

[How Key Words are calculated](https://ucrel.lancs.ac.uk/llwizard.html)

<https://ucrel.lancs.ac.uk/llwizard.html>

PRZYJĘTA METODOLOGIA, CEL I PYTANIA BADAWCZE

Analiza ilościowa

- analiza frekwencyjna (bezpośrednie odwołanie się do wysokiej frekwencji);
- do *keyness* (pośrednie odwołanie się do frekwencji).

Analiza jakościowa

- Poszukiwanie kontekstu społecznego, kulturowego czy politycznego uzyskanych rezultatów?
- Odniesienie do „Słów dnia” wskazywanych przez wydawnictwo „Le Robert”.

Cel

Poszukiwanie słów kluczowych roku 2024 we Francji
Poszukiwanie najwłaściwszych metod wydobywania słów kluczowych charakteryzujących założony przedział czasowy.

Pytania badawcze

- Jakie słowa kluczowe (miesiąca, roku) można znaleźć w korpusie Le Figaro 2024?
- Jakie słowa kluczowe (dnia) są proponowane przez słownik Le Robert?
- Czy są to te same słowa?
- Czy różne analizy (frekwencyjna, *keyness*) prowadzą do tych samych rezultatów?

CHARAKTERYSTYKA KRÓTKICH TEKSTÓW INFORMACYJNYCH PREZENTOWANYCH W PRASIE

- Podstawowe informacje (dziennikarska zasada 5W), znajdują się zazwyczaj w tytule i w *chapeau* (ang. lead) (Lejeune, 2009; Lejeune, Lucas, Doucet, 2010).
  - Początki: *Polityka i Retoryka* Arystotelesa,
  - Model komunikacji Jakobsona.
- Dotyczy tekstów w angielskim (Kando, 1996) i francuskim ((Lejeune, 2009)

Uzasadnienie

Zasada najmniejszego kosztu poznawczego lub najmniejszego wysiłku (Reboul i Moeschler, 1998) => zasada skuteczności (Sperber i Wilson, 1998)

Nadawca (dziennikarz) stara się, aby odbiorca (czytelnik) wykonał jedynie minimalną liczbę kroków logicznego wnioskowania, aby przetworzyć wiadomość => redundancja, jeden podstawowy temat (Lejeune, Lucas, Doucet, 2010).

Who? What? Where? When? Why?
« **Qui ? Quoi ? Où ? Quand ? Pourquoi ? Comment ?** »
KTO? CO? Gdzie? Kiedy? Dlaczego? (Jak?)

Liban : les deux priorités de la conférence internationale de Paris pour faire cesser la guerre 🇫🇷

DÉCRYPTAGE - La France organise ce jeudi un sommet afin d'apporter une aide humanitaire aux déplacés du conflit, et d'avancer vers un cessez-le-feu entre Israël et le Hezbollah.

- **Pourquoi la France alerte sur un risque de «guerre civile» au Liban** 🇫🇷
- **Benjamin Netanyahu déclare avoir «été extrêmement déçu» par Emmanuel Macron**

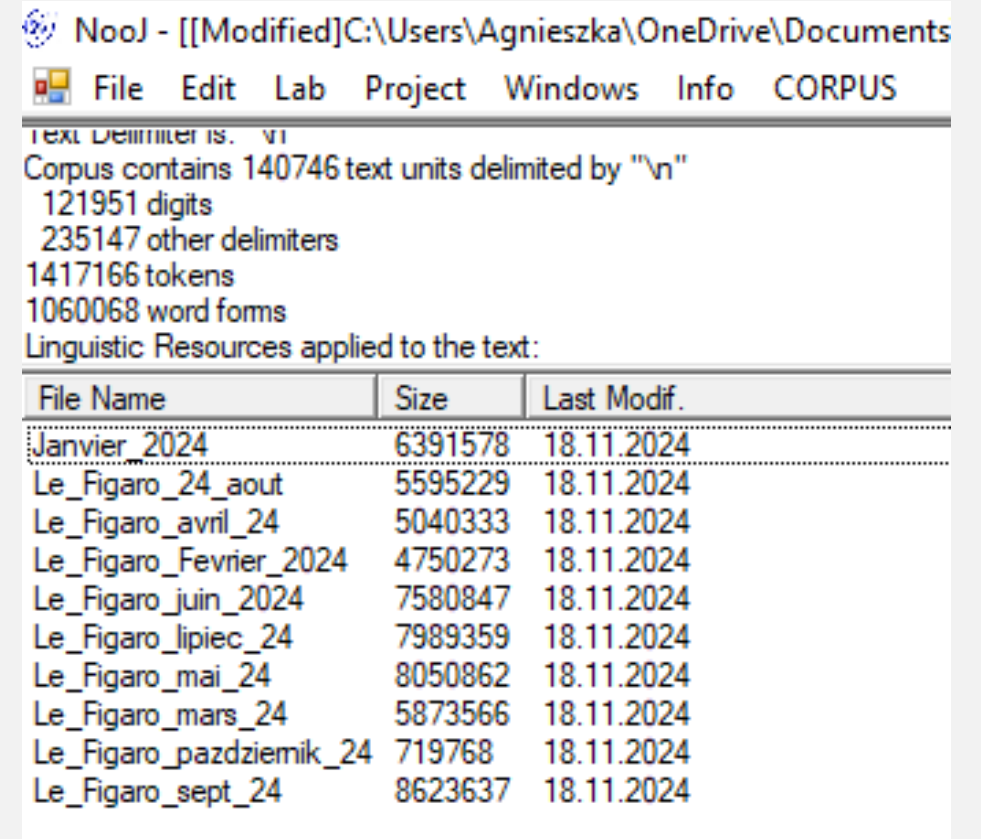
NOOJ – NARZĘDZIE WYKORZYSTANE DO UTWORZENIA KORPUSU

- NooJ: a linguistic development environment
- **Develop linguistic resources to formalize various linguistic phenomena** at the orthographical, lexical, morphological, syntactic and semantic levels, for any natural language.
- **Create your own corpora** of texts, apply these linguistic resources to them and then perform various statistical analyses in Corpus Linguistics.
- Use NooJ's engine and linguistic resources to construct Natural Language Processing applications.

Korpus:

1,060,068 word forms

Dane tekstowe zbierane średnio co 2 na 3 dni ze strony Le Figaro

NooJ - [[Modified]C:\Users\Agnieszka\OneDrive\Documents

File Edit Lab Project Windows Info CORPUS

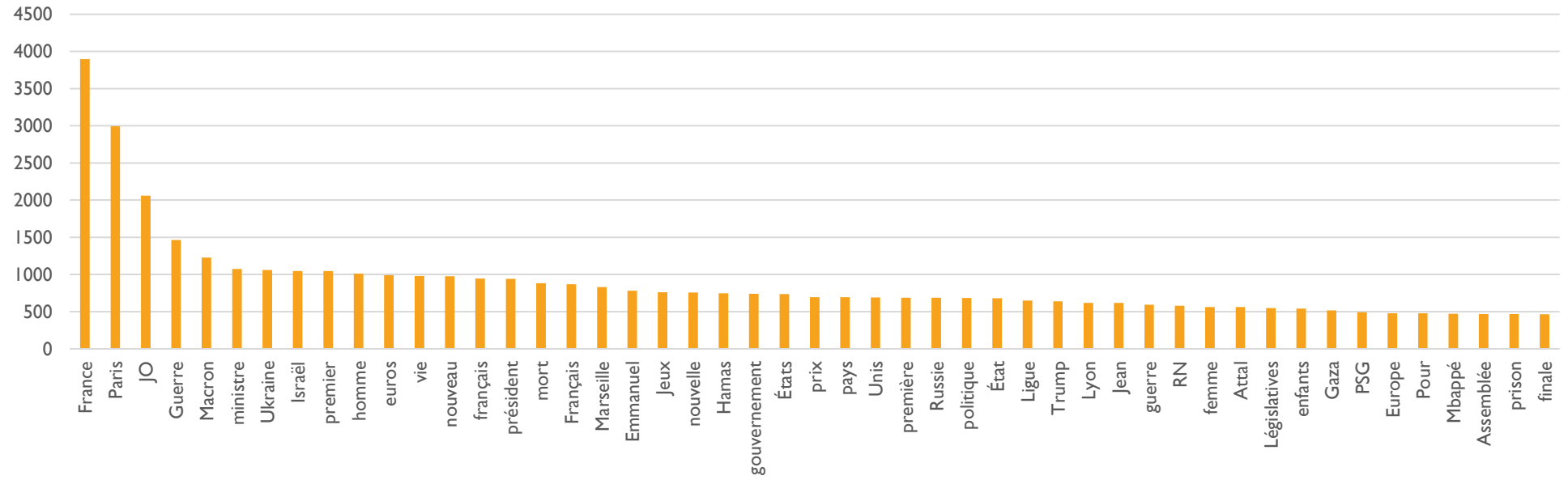
Text Delimiter is: \n
Corpus contains 140746 text units delimited by "\n"
121951 digits
235147 other delimiters
1417166 tokens
1060068 word forms

Linguistic Resources applied to the text:

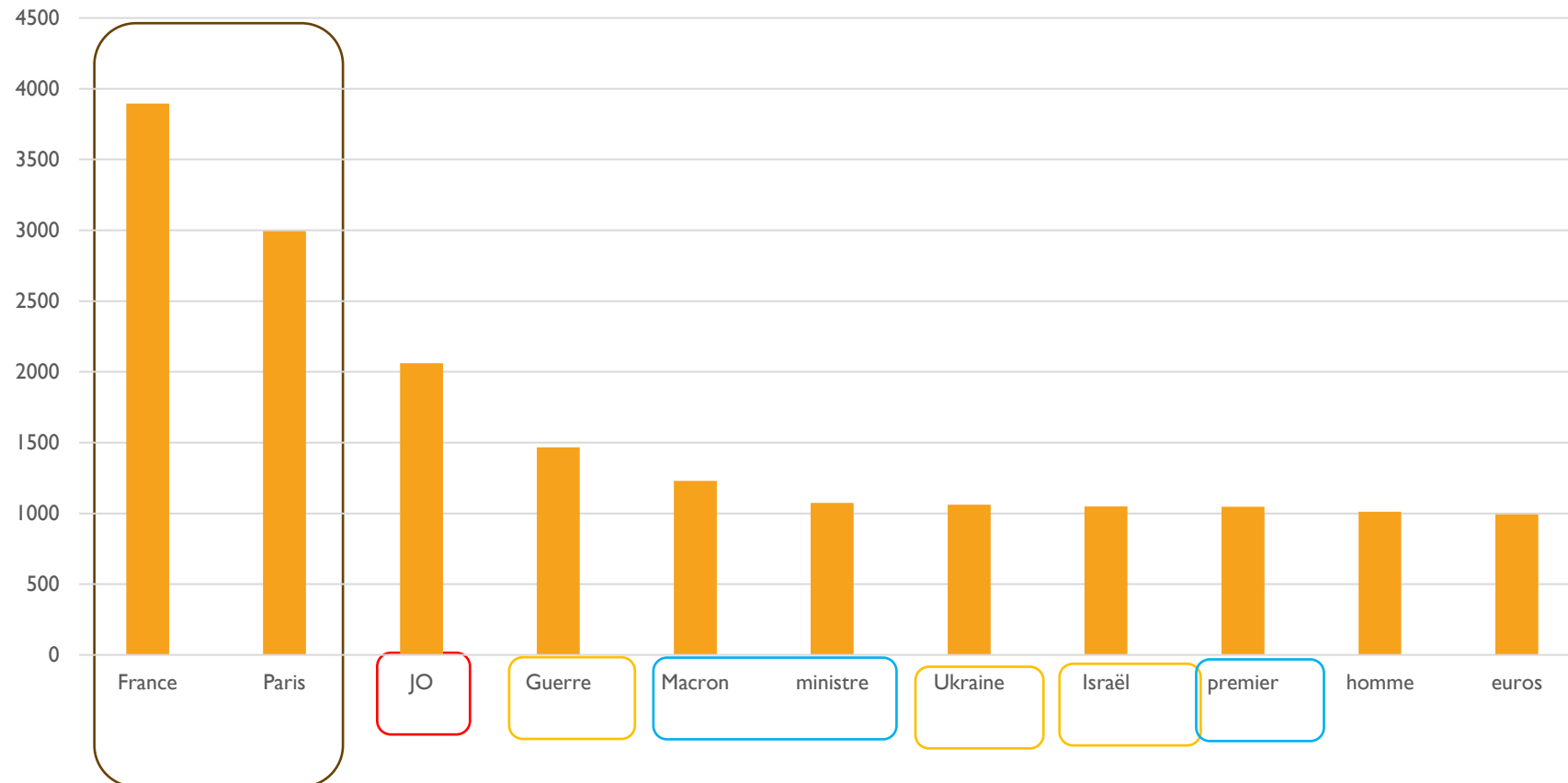
File Name	Size	Last Modif.
Janvier_2024	6391578	18.11.2024
Le_Figaro_24_aout	5595229	18.11.2024
Le_Figaro_avril_24	5040333	18.11.2024
Le_Figaro_Fevrier_2024	4750273	18.11.2024
Le_Figaro_juin_2024	7580847	18.11.2024
Le_Figaro_lipiec_24	7989359	18.11.2024
Le_Figaro_mai_24	8050862	18.11.2024
Le_Figaro_mars_24	5873566	18.11.2024
Le_Figaro_pazdziemik_24	719768	18.11.2024
Le_Figaro_sept_24	8623637	18.11.2024

NAJCZĘSTSZE SŁOWA

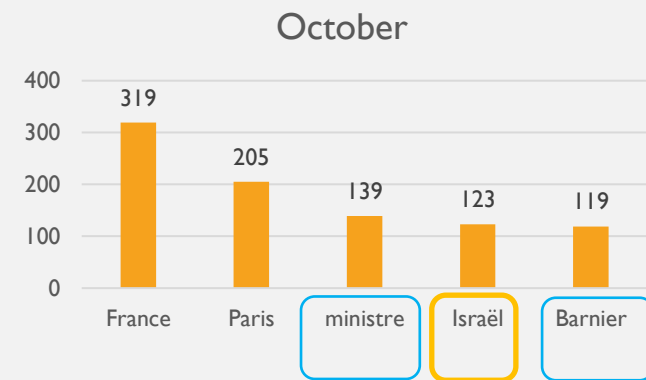
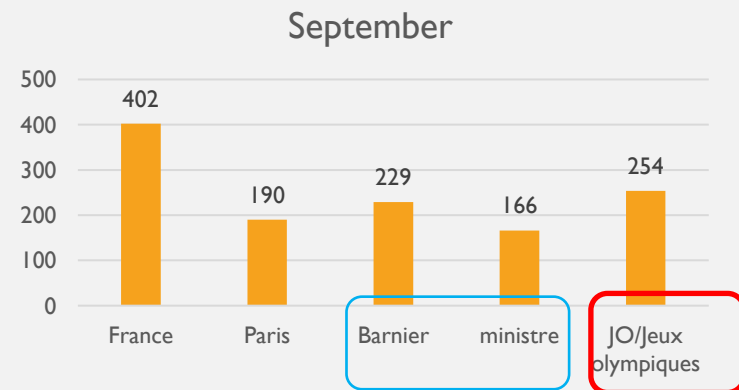
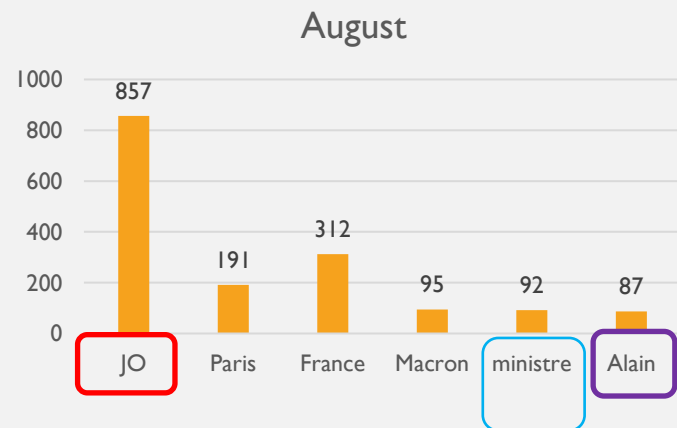
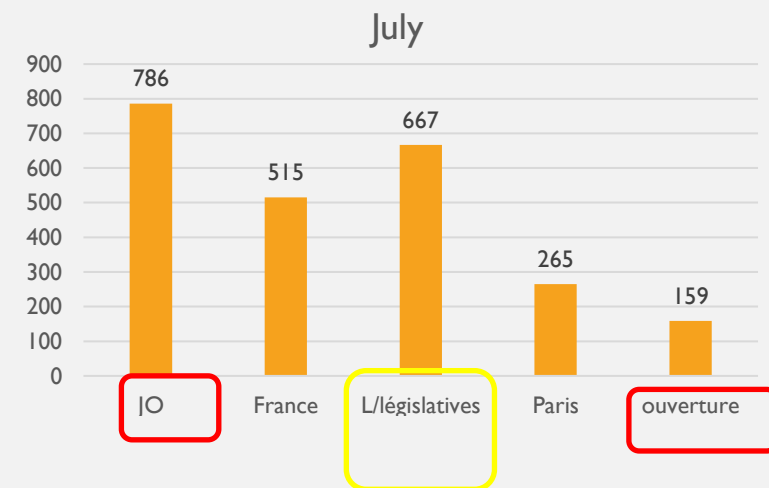
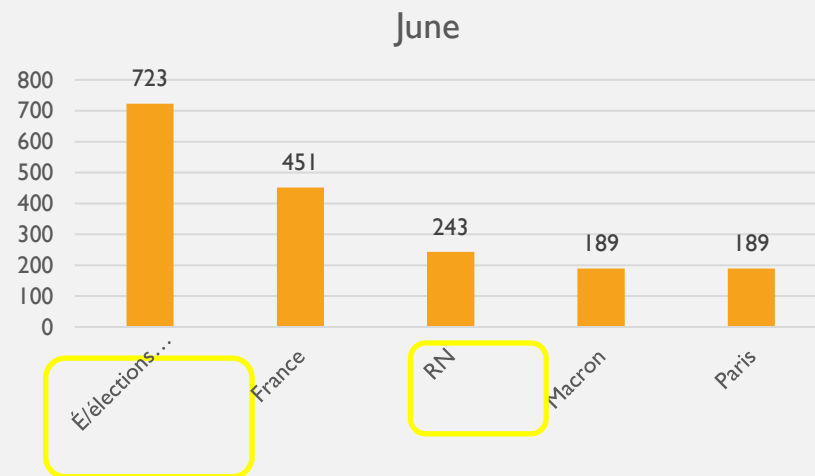
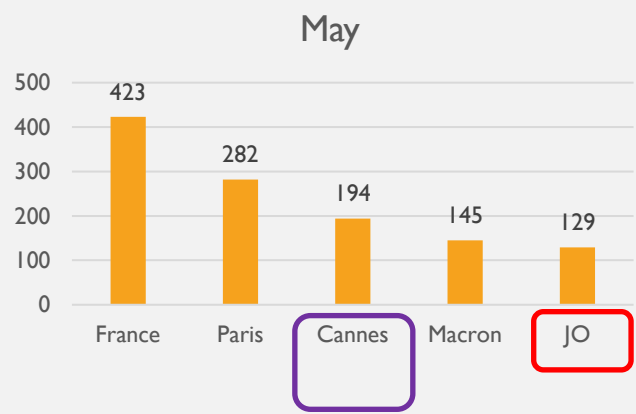
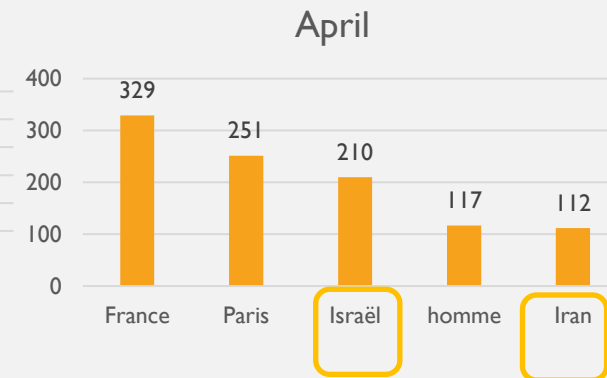
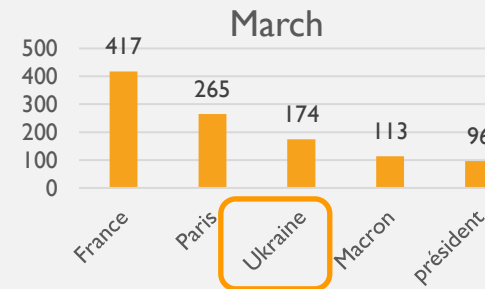
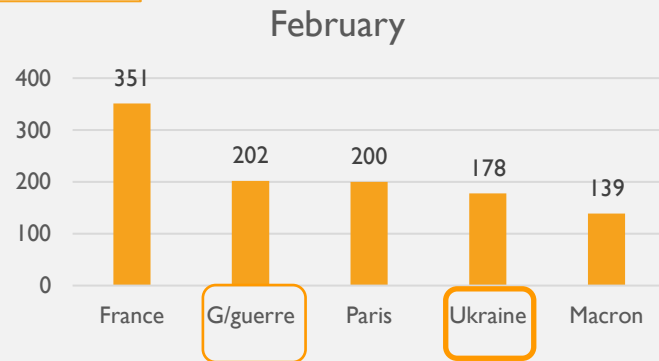
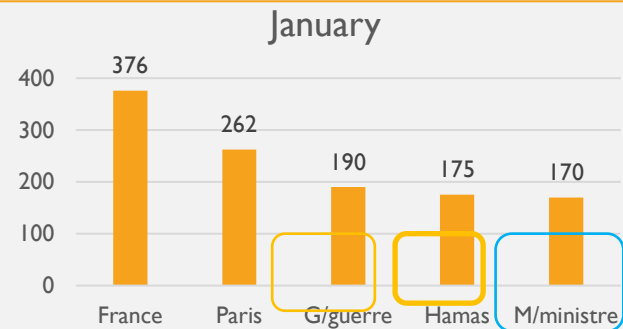
Najczęstsze leksemy – Styczeń - październik

Uwagi:

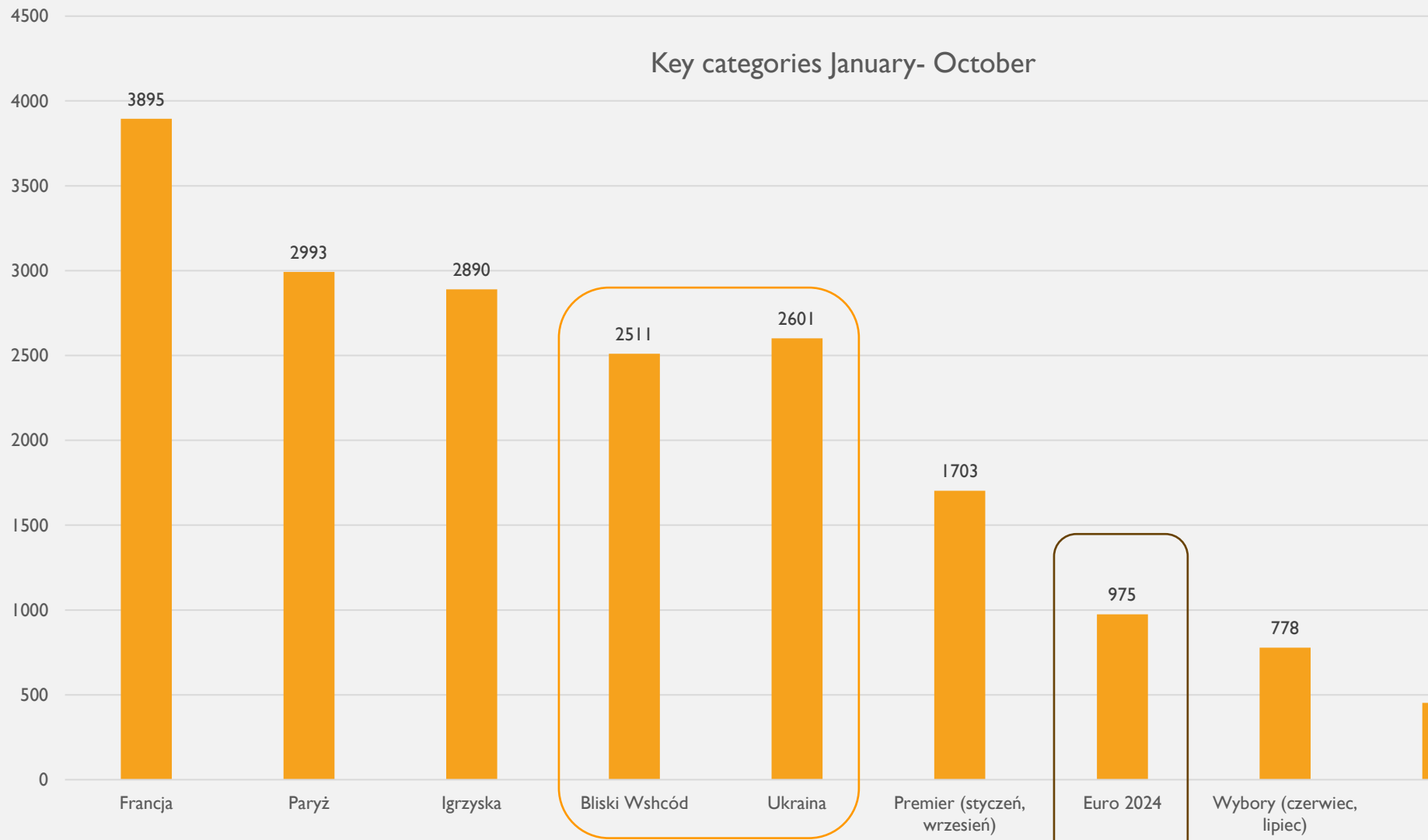
- ministre, premier (pl. pierwszy) – leksemy używany nie tylko w kontekście francuskich spraw wewnętrznych;
- premier minister (pl. premier)
- homme – charakter polisemiczny (por. ang. man)

Analiza frekwencyjna (Nooj)

PODSUMOWANIE ANALIZY MIESIĘCZNEJ VS ROCZNEJ

- W obu analizach dominują leksemy : Francja, Paryż (tylko w czerwcu-sierpniu zeszły na dalszy plan)
W tych miesiącach pojawiają się istotne wydarzenia jak wybory do europarlamentu i do parlamentu fr. i igrzyska olimpijskie (komentarze do wydarzeń sportowych, informacje o osiągnięciach, o terminach kolejnych zmagani);
- Macron – 5 razy jest wśród 5 najczęstszych słów miesiąca, występuje także w analizie rocznej.
  - Byłoby interesujące porównać z leksemami **Polska, Warszawa** z innym dziennikiem francuskim czy dziennikami polskimi.
  - Porównanie z leksemem określającym nazwisko polskiego prezydenta wydaje się **ewidentne** ze względu na charakterystykę ustrojową Polski i Francji.
- Bardzo częste są leksemy związane z wojną w Ukrainie i Strefie Gazy. W analizie rocznej widzimy leksemy: wojna, Ukraina, Izrael. W analizie miesięcznej pojawia się Iran i Hamas. Interesująca jest różnica w narracji. W odniesieniu do wojny w Ukrainie dziennikarze Le Figaro najczęściej mówią o kraju, w którym jest wojna, natomiast w odniesieniu do wojny w Strefie Gazy mówi się o Izraelu, jako istotnym graczem w tym konflikcie.
- Częste są słowa związane z obszarem francuskiej polityki wewnętrznej: premier, minister, które są widoczne w skali roku, natomiast wybory (do europarlamentu, parlamentarne), Barnier (Michel) bardzo istotne w skali miesiąca, nie są już widoczne w analizie rocznej.
- W obu analizach widoczna jest wysoka pozycja leksemów związanych z igrzyskami, co wynika z faktu, że o igrzyskach mówiło się także wcześniej w kontekście przygotowań, budowy wioski olimpijskiej np. łóżek z kartonu.
- W obu analizach „zniknęły” leksemy odnoszące się do innych wydarzeń sportowych.
- W analizie miesięcznej pojawiają się wydarzenia ze świata kultury, natomiast „znikają” w analizie rocznej, co może wydawać się zaskakujące, ze względu na, wydawałoby się, dosyć powszechną obecność kultury w życiu codziennym we Francji.
  - w maju leksem Cannes (festiwal w Cannes);
  - w sierpniu – Alain (śmierć Alaina Delona).

Key categories January- October

Key categories	
Francja	France
Paryż	Paris
Igrzyska	JO jeux
Bliski Wschód	gaza hamas liban proche orient Israël Netanjahu
Ukraina	Ukraine Poutine Russie russe Zelensky
Premier	premier ministre Attala coalition gouvernement Barnier
Euro 2024	Euro 2024 Mbappé Bleus
Wybory	parlement Assemblée legislatives scrutin ballotage dissout dissous dissoudre
Kino	Cannes Delon
Sport bez JO	Tour de France Garros Rugby CUP

ANALIZA FREKWENCYJNA – OSOBY, PAŃSTWA I MIASTA

	Osoba	Frekwencja
1	Macron	1229
2	Trump	638
3	Attal	561
4	Mbappé	471
5	Barnier	348
6	Biden	345
7	Poutine	300
8	Bardella	240
9	Harris	204
10	Le Pen	199
11	Mélenchon	193
12	Delon	189
13	Navalny	111
14	Zelensky	107

Politycy fr.
Politycy am.
Inni fr.
Inni zagr.

Uwagi:

- Zgodnie z oczekiwaniami po analizach poprzednich, wysoka pozycja leksemu *Macron*;
- Wysoka pozycja *Trump*, *Trump vs Harris*, *Trump vs Biden vs Harris*
- Wysoka pozycja *Mbappé*
- *Poutine vs Navalny vs Zelensky*

	Państwo, miasto	Frekwencja
1	France	3895
2	Paris	2993
3	Ukraine	1061
4	Israël	1048
5	Marseille	832
6	Russie	686
7	Lyon	619
8	Gaza	517
9	Europe	479
10	Nice	463

Fr.
Zagr.

Uwagi:

Sport: pozycja klubów sportowych
Marseille, Lyon, Nice

KEYNESS - WORDSMITH

Key word	Freq.
NAVALNY	83
ANDORRE	38
SALON	48
BADINTER	28
D'ALEXE	27
L'AGRICULTURE	30
CÉSAR	27

Key word	Freq.
FROID	51
VERGLAS	23
MARCEL	22
DEPARDIEU	41

Key word	Freq.
PÂQUES	37
ATTENTAT	29
LYCÉES	25

Key word	Freq.
CUP	35
IRAN	34
CHÂTILLON	34
L'IRAN	39

February vs. January

March vs. February

April vs. March

January vs. February

Key word	Freq.
CANNES	193
CALÉDONIE	92
GARROS	62

Key word	Freq.
LÉGISLATIVES	413
POPULAIRE	118
CIOTTI	81
DISSOLUTION	76
CIRCONSCRIPTION	46
BLEUS	83

Key word	Freq.
JO	699
CÉRÉMONIE	182
D'OUVERTURE	113
JEUX	176
OLYMPIQUE	116

Key word	Freq.
ÉPISODES	175
DELON	94
DENMARK	64
PARALYMPIQUES	74

July vs. June

August vs. July

June vs. May

May vs. April

Key word	Freq.
BARNIER	225
MICHEL	170
VIOLS	85

Wnioski:

Zbieżność pomiędzy analizą frekwencyjną a „keyness” : **Cannes**(maj), **Wybory** (czerwiec), **Igrzyska**(lipiec), **Alain Delon** (sierpień), **Barnier** (wrzesień).

Różnice:

Polityka zagraniczna: Navalny (styczeń), Iran (kwiecień)

Polityka wewnętrzna: Salon Rolniczy (styczeń)

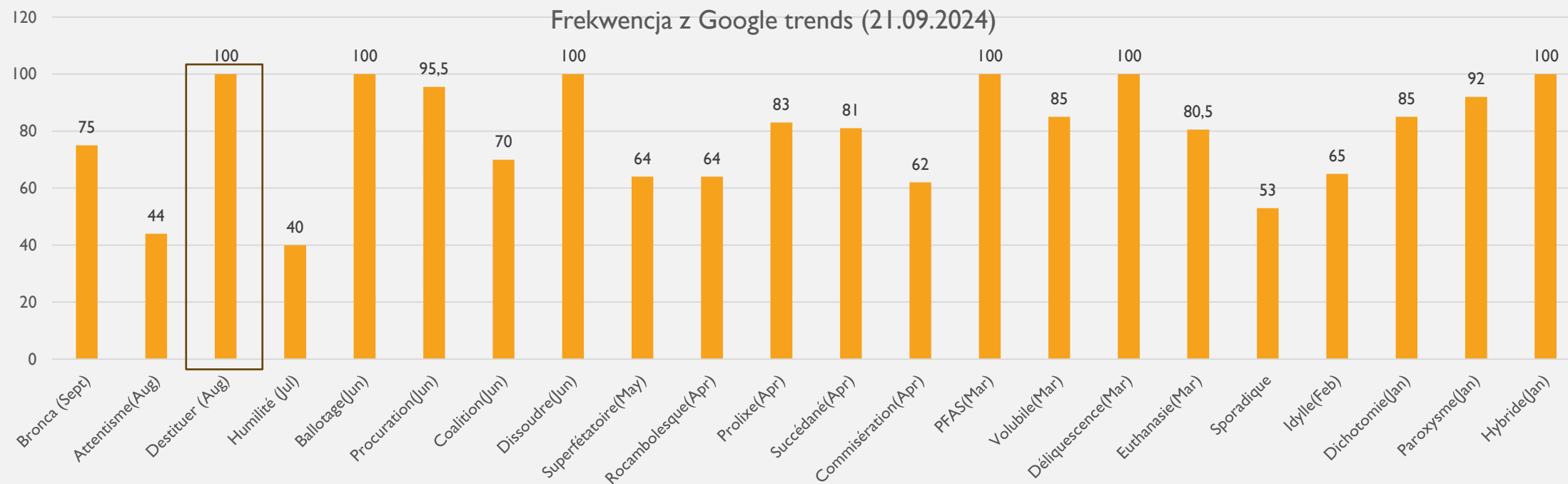
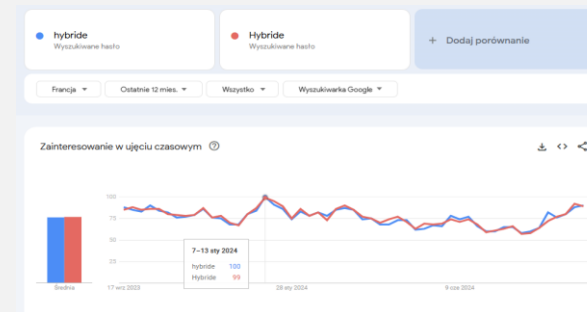
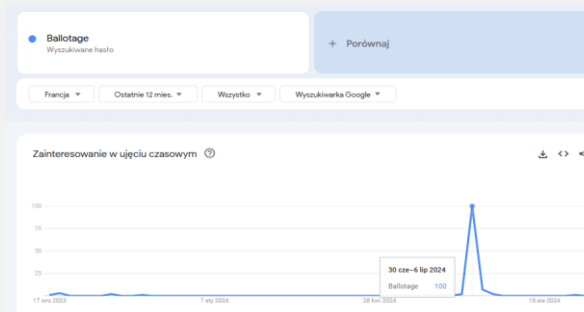
Postacie: Marcel (Pagnol) (luty), Depardieu (luty)

Sport: (Roland) Garros (maj), Rugby CUP (kwiecień), Igrzyska paraolimpijskie (sierpień)

Zycie codzienne: Zimno (luty), Wielkanoc (marzec), Cezary (film)(styczeń), gwałty(wrzesień)

September vs. August

SŁOWA DNIA W LE ROBERT

Protest   Wyczekiw
anie   Odwołać   Poniżenie   Balotaż   Zastępstw
o   Koalicja   Rozwiązać   Nadmiar   Niewiaryg
odny

Nadmiar   Substytut   współczuci
e   PFAS   Gadatliwy   Degrengol
ada   Eutanazja   Sporadycz
ny   Idylla,
dychotomi
a   Paroksyzm
,
hybrydowy

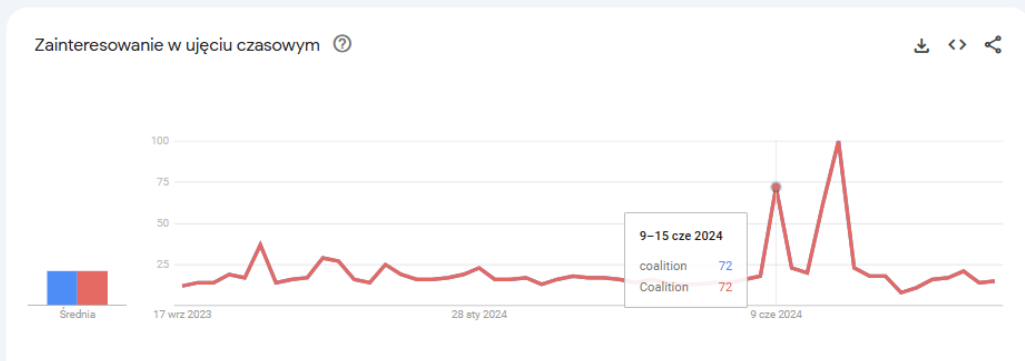
FREKWENCJA WZGLĘDNA (GOOGLE TRENDS)

coalition Wyszukiwane hasło

Coalition Wyszukiwane hasło

+ Dodaj porównanie

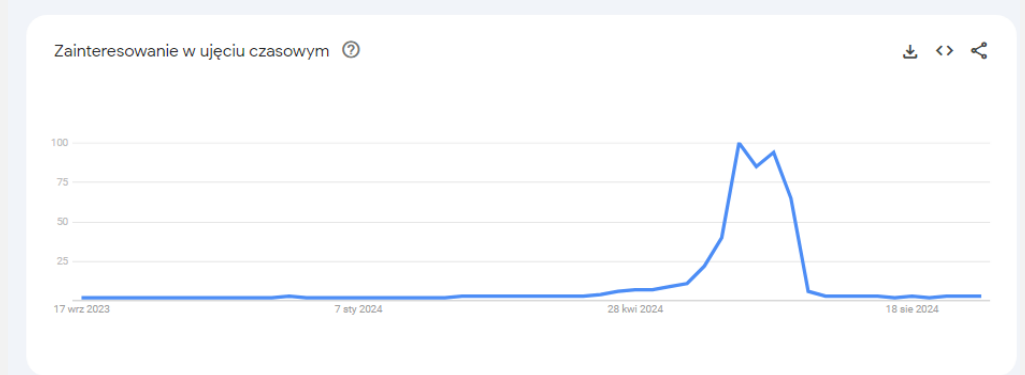
Francja Ostatnie 12 mies. Wszystko Wyszukiwarka Google

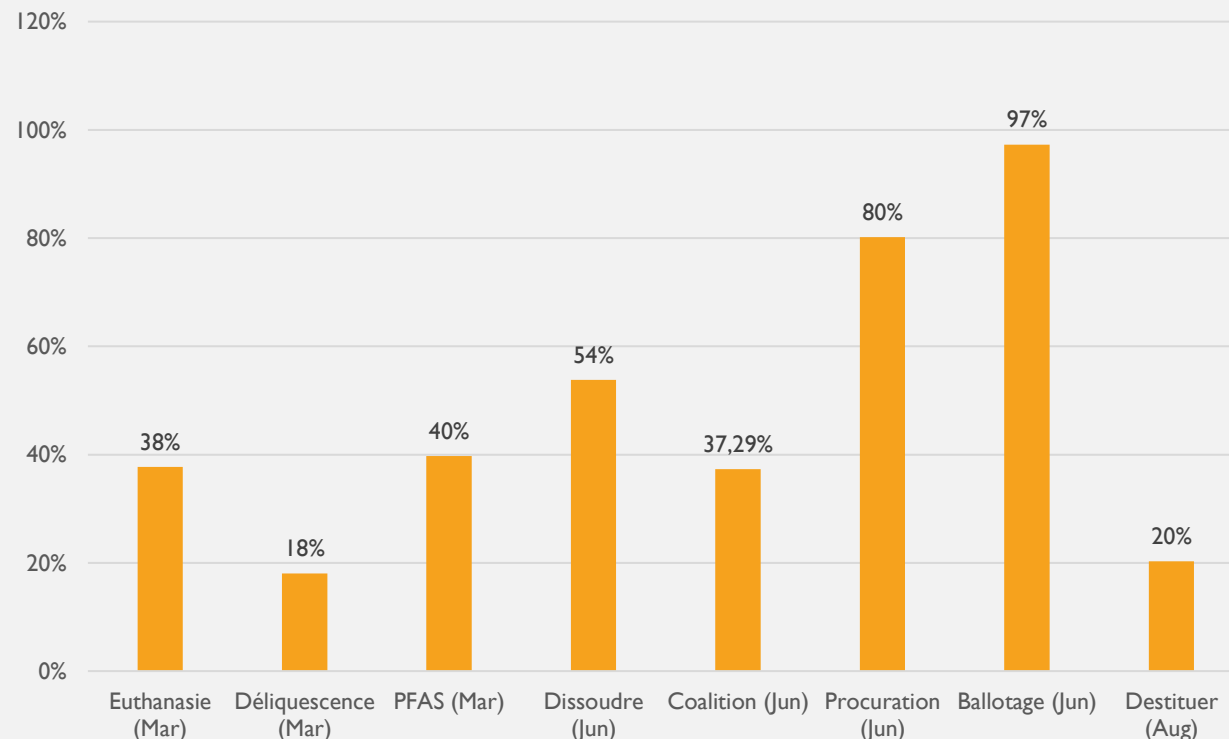
procuration Wyszukiwane hasło

+ Porównaj

Francja Ostatnie 12 mies. Wszystko Wyszukiwarka Google

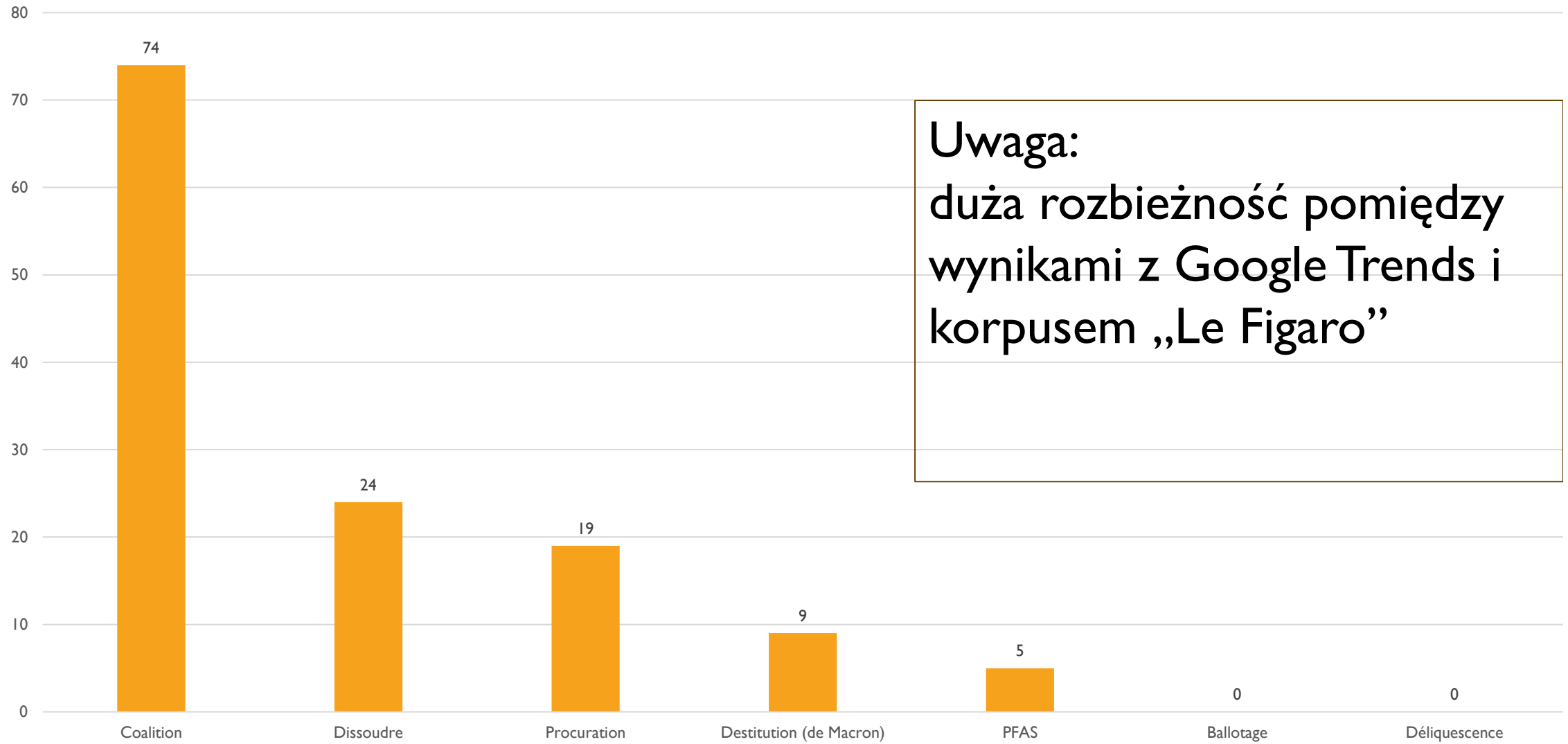
Analiza frekwencyjna (Google Trends)

Eutanazja	Degrengolada	PFAS	Rozwiązanie	Koalicja	Pełnomocnik	Balotaż	Destytucja
-----------	--------------	------	-------------	----------	-------------	---------	------------

Fr wzgl.= Fr miesiąc / Fr suma

Word of the day - Le Robert in "Le Figaro" corpus

Uwaga:
duża rozbieżność pomiędzy
wynikami z Google Trends i
korpusem „Le Figaro”

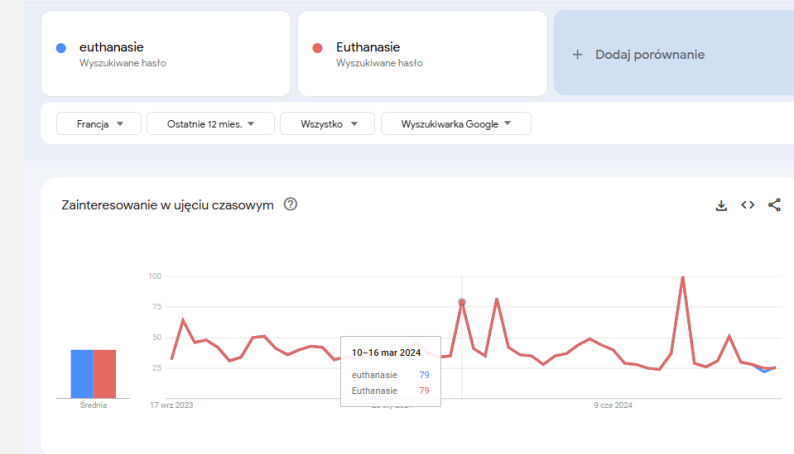
- Koalicja**
- Rozwiązać**
- Pełnomocnik**
- Odwołanie**
- PFAS** (syntetyczne związki fluoroorganiczne)
- Balotaż**
- Degrengolada**

SŁOWA DNIA – LE ROBERT

Marzec

euthanasie (6 razy w Le Figaro Marzec, st-wrzesień 38 razy)

- „Wspomagane samobójstwo, eutanazja: czy popierasz projekt ustawy o „pomocy w umieraniu” przedstawiony przez Emmanuela Macrona?” (Le Figaro, 11.03.2024)
- Rozpatrywanie wniosków, zapewnianie wsparcia, przeprowadzanie śmiertelnego aktu... Tekst przedłożony Conseil d'État opisuje wszystkie etapy związane z dostępem i przeprowadzeniem wspomaganego samobójstwa lub eutanazji. (20.03.2024)

DÉLIQUESCENCE (PL. DEGRENGOLADA, CHAOS)

„Za brakiem rządu i groźbą impeachmentu kryje się rozkład francuskiej polityki”

«Derrière l'absence de gouvernement et la menace de destitution, la déliquescence de la politique française» (lefigaro.fr)

«Derrière l'absence de gouvernement et la menace de destitution, la déliquescence de la politique française»

Par Maxime Tandonnet

Publié le 19 août 2024 à 15h48

[Copier le lien](#) [✉](#) [f](#) [t](#) [in](#)

[Écouter cet article](#)

00:00/04:49

Les Echos

Économie Politique Entreprises Finance - Marchés Bourse Monde Election US Tech-Médias Start-up Régions

Appartement Paris 19 - 59m2 Location entre particuliers : appartement 2 pièce... 1 600 €

Appartement Paris 13 - 31m2 Location entre particuliers : appartement 2 pièce...

CHRONIQUE

Une France déliquescence

[Ajouter à mes articles](#) [Commenter](#) [Partager](#) Mars 2014

Par **Roger-Pol Droit**
Publié le 21 mars 2014 à 01:01

Où va-t-on ? La vie politique française s'amenuise de scandale en scandale, d'affaire en révélation, de coup tordu en manipulation. Un grand nuage de confusion des idées pollue l'atmosphère. Le seuil d'alerte serait-il atteint, pour ces particules fines de haine, de trucage et d'abjection ? A mesure que se succèdent révélations assassines et orchestrations destructrices, le dénigrement du politique s'accroît, la dépression collective s'accroît, la décomposition française s'accroît. Un sentiment de déliquescence s'impose de manière inquiétante. Le vocabulaire de la toxicité s'installe : ambiance délétère, marécageuse, irrespirable. Bien sûr, ce n'est qu'une des faces du pays, et non pas sa totalité. Mais il faut tenter de comprendre ce qui provoque, en profondeur, pareille saturation.

Serions-nous donc revenus sur les remparts d'Elseigneur, au début de « Hamlet » ?

Announces
Envoyer un c
Pourquoi cette

Announces
Envoyer un c
Pourquoi cette

SŁOWA DNIA CZERWIEC – DISSOUDRE (PL. ROZWIĄZAĆ) I COALITION

Dissoudre

- Po porażce poniesionej przez jego obóz w wyborach europejskich, który został powszechnie wyprzedzony przez RN, Emmanuel Macron ogłosił w niedzielę wieczorem, że rozwiązuje izbę niższą.
- Czy popierasz decyzję Emmanuela Macrona o rozwiązaniu Zgromadzenia Narodowego?
- „Zgromadzenie Narodowe jest rozwiązywane w kontekście rozwiązywania partii politycznych”.
- Wojna Hamas-Izrael: Netanjahu rozwiązuje swój gabinet wojenny
- Bardella (RN) obiecuje rozwiązać „wszystkie ultralewicowe i ultrapravicowe organizacje” jeśli zostanie premierem.

Coalition

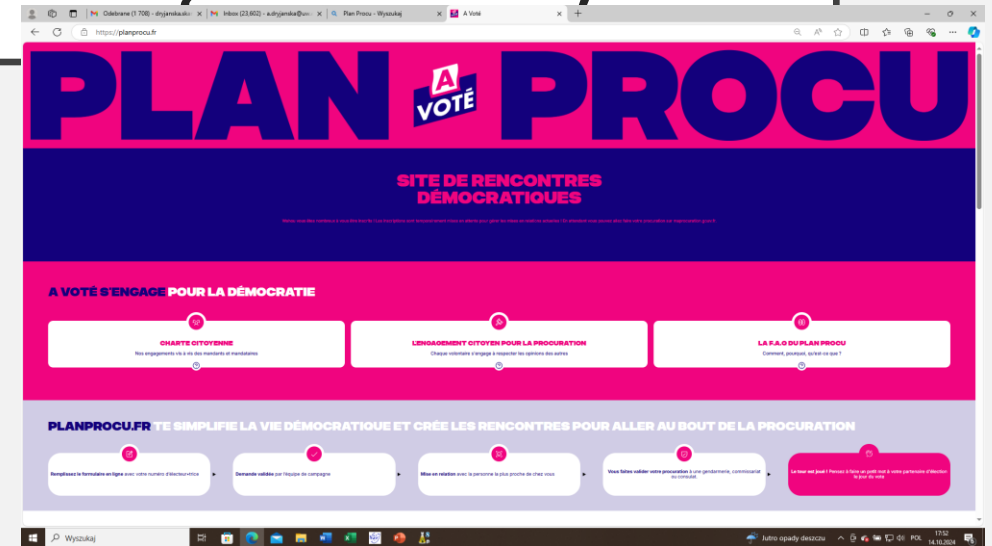
We Francji, w Niemczech, w RPA

Słowa te nie dotyczą jedynie polityki wewnętrznej Francji.

	Before	Seq.	After
	pour former un gouvernement de	coalition	. Visite privée chez Amazon, un
	l'État proposerait de créer une	coalition	de pays prêts à envoyer
	France. Européennes: en Allemagne, la	coalition	au pouvoir sanctionnée, l'extrême
	dans l'optique d'une	coalition	20:38Législatives : Jean-Luc Mélenchon se
	pour boucler le budget. La	coalition	de gauche en fait un
	du RN et de la	coalition	de gauche. Euro 2024 : Mbappé présent
	y a 51 min «Seule une	coalition	du centre pourra répondre aux

PROCURATION (PL. W ZASTĘPSTWIE)

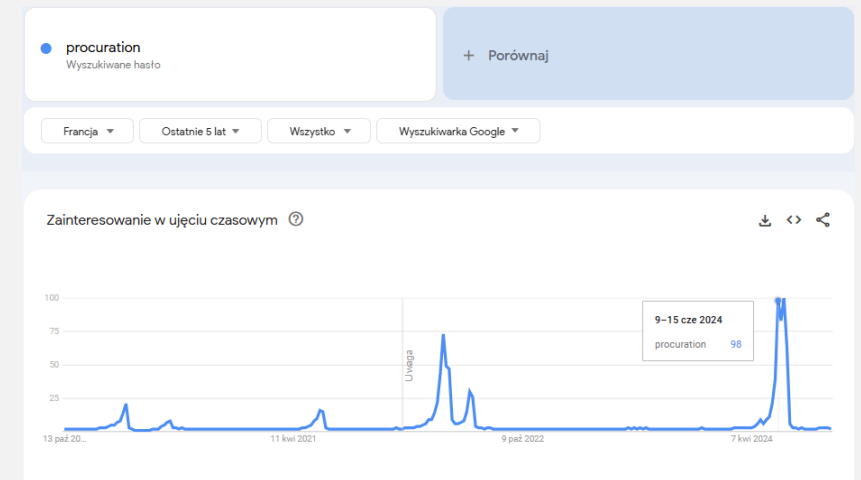
- Plan Procu
- [#Législatives2024](#) | Vous souhaitez voter mais n'avez personne à qui donner votre procuration ? Pensez à [#PlanProcu](#) de [@avote_ong](#)
- Ce site met en relation les électeurs cherchant à établir une [#procuration](#) et ceux prêts à la porter. Chaque membre s'engage à respecter le vote du mandant en signant une [#chartecitoyenne](#).

Porte-parole ministère de l'Intérieur w serwisie X: „[#Législatives2024](#) | Vous souhaitez voter mais n'avez personne à qui donner votre procuration ? Pensez à [#PlanProcu](#) de [@avote_ong](#). Ce site met en relation les électeurs cherchant à établir une [#procuration](#) et ceux prêts à la porter. Chaque membre s'engage à respecter le vote du <https://t.co/JJqml0RluB>” / X

Procuration (pl. w zastępstwie): (9 fois dans le Figaro)

1. Législatives : procurations, participation record attendue... À qui peut profiter la campagne éclair (Le Figaro)
2. 717.000 procurations ont été établies, six fois plus qu'en 2022

WNIOSKI

- Różne miary, różne podejścia dostarczają różnych słów kluczy.
- W przypadku korpusu Le Figaro różne analizy frekwencyjna i „kluczowości” dostarczają rezultatów, które częściowo są rozbieżne, ale nie tracą przez to swojej relewantności.
- Słowa dnia wyłaniane przez językoznawców Le Robert są w dużej mierze rozbieżne z rezultatami uzyskiwanymi na podstawie korpusu Le Figaro w analizie miesięcznej, jeszcze bardziej w analizie rocznej.
- Badanie na podstawie Google Trends i Korpusu Le Figaro także dostarcza danych rozbieżnych.
- Moja propozycja słowa kluczowego: JO (Igrzyska Olimpijskie)
- Jeśli celem poszukiwania słów kluczowych jest wejście w daną kulturę i jej zrozumienie, to konieczne jest odwoływanie się do zróżnicowanej metodologii i do różnych korpusów.

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ 😊